

Malmö stad

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Datum

2026-03-10

Adress

Diarienummer

GYVF-2026-679

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

Remiss angående remiss Utbildningsdepartementet - Skärpta villkor för friskolesektorn - ytterligare förslag (SOU 2025:123)

STK-2026-351

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet Skärpta villkor för friskolesektorn – ytterligare förslag (SOU 2025:123).

Nämnden delar utredningens bedömning att aktörer som uppvisat allvarliga eller återkommande brister inte bör kunna expandera sin verksamhet.

Nämnden framhåller att ett tydligt och långsiktigt regelverk för huvudmän inom skolväsendet är en viktig förutsättning för att stärka likvärdigheten i utbildningssystemet och säkerställa att alla elever ges tillgång till utbildning av god kvalitet.

Nämnden understryker vikten av att regelverket utformas på ett sätt som skapar långsiktigt stabila planeringsförutsättningar för kommuner. För gymnasieskolan där utbildningsutbud och dimensionering planeras långsiktigt, i relation till arbetsmarknadens behov och inom ramen för primär samverkan, är förutsägbarhet i skolväsendet en central förutsättning för att säkerställa ett ändamålsenligt utbildningsutbud.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet Skärpta villkor för friskolesektorn – ytterligare förslag (SOU 2025:123). Nämnden beaktar i sitt yttrande de delar av utredningen som bedöms påverka nämndens verksamhetsområde och som nämnden har synpunkter på.

10.3 Utökning av bristfällig verksamhet genom ansökan om godkännande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till utredningens förslag och delar utredningens bedömning att aktörer som uppvisat allvarliga eller återkommande brister inte bör kunna expandera sin verksamhet.

För gymnasieskolan är stabila och långsiktiga huvudmän särskilt viktiga. Gymnasieutbildning planeras över flera år och elevernas studiegång är beroende av att utbildningen kan fullföljas i en stabil organisation. Ytterst kan konsekvensen av oseriösa aktörer leda till avveckling av skola eller utbildning. Detta drabbar i första hand elever som tvingas byta skola och ibland även program eller inriktning. Förutom brist på kontinuitet, bristande överlämning av betygshandlingar, problem vid betygssättning och bedömning, kan det också i vissa fall leda till avbruten utbildning eller förlängd utbildningstid för att nå målen. Risken för avveckling av fristående huvudmäns utbildning eller skola innebär att nämnden behöver planera för överkapacitet i den egna skolorganisationen och skapar svårigheter för att upprätthålla en kostnadseffektiv skolorganisation. Förslag som stärker kraven på huvudmän och begränsar expansion för aktörer med bristande regelefterlevnad kan därför bidra till ökad stabilitet i utbildningssystemet.

10.4 Utökning av bristfällig verksamhet genom förvärv

Nämnden ställer sig positiv till utredningens förslag att en fysisk eller juridisk person inte får förvärva ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande i en enskild huvudman under den tid som personen har förvärvsförbud. Nämnden delar utredningens bedömning att det kan motverka att aktörer som skulle fått avslag på en ansökan om godkännande på grund av det skärpta villkoret, i stället kan köpa ett bolag som redan har ett godkännande.

11.5.1 Belägenhetsadress och antalet elever ska framgå av beslut om godkännande och beslutet kan förenas med ytterligare villkor

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till utredningens förslag om att belägenhetsadress och antalet elever ska framgå vid beslut om godkännande. Nämnden ställer sig också positiv till utredningens förslag att en mindre omfattande prövning som huvudregel genomförs vid ändring av belägenhetsadress eller utökning av antalet utbildningsplatser. Nämnden bedömer att tydligare villkor i godkännandebeslut kan bidra till en mer transparent och förutsägbar tillståndsprövning. För gymnasieskolan är detta särskilt viktigt eftersom förändringar i utbildningsplatser eller lokalisering kan påverka kommunens planering av utbildningsutbud och dimensionering. Tydligare regler för när förändringar ska prövas kan därför bidra till bättre förutsättningar för långsiktig planering.

11.5.3 Påtagliga negativa följder ges tydligare definition

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden välkomnar utredningens förslag om förtydliganden av innebörden av påtagligt negativa följder samt minskat tidsperspektiv till tre år.

Utredningen lyfter i avsnitt 11.1.3 planerings och dimensioneringsreformen. Reformen innebär att både kommunal och enskild huvudman är skyldig att planera och dimensionera utbildningsutbudet utifrån ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov. För kommunala huvudmän finns också en skyldighet att samverka genom avtal med minst två andra kommuner om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde. Det innebär att utbildningsutbudet i större utsträckning ska planeras utifrån regionala kompetensbehov och arbetsmarknadens efterfrågan. Nämnden vill framhålla vikten av att tillståndsprövningen av fristående gymnasieutbildningar och förändringar i befintliga verksamheter utformas på ett sätt som samspelar med den regionala planeringen av utbildningsutbudet. Skolverkets, kommunernas och regionernas analyser av arbetsmarknadens behov bör därför ges en tydlig roll i bedömningen av etableringar och förändringar inom gymnasieskolan.

11.5.4 Kommuner ska yttra sig till Skolinspektionen och ersättas för sina kostnader för yttrandet

Nämnden ställer sig positiv till utredningens förslag att kommunen ska vara skyldig att inkomma med ett yttrande till Skolinspektionen vid handläggning av en ansökan om godkännande som huvudman samt att kommunen ersätts för kostnaderna för yttrandet. Nämnden ställer sig också positiv till att konsekvenser för övriga kommuner inom det primära samverkansområdet också ska beskrivas när ansökan gäller gymnasieskola.

Sammanfattande synpunkter

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden vill framhålla att ett tydligt och långsiktigt regelverk för huvudmän inom skolväsendet är en viktig förutsättning för att stärka likvärdigheten i utbildningssystemet och säkerställa att alla elever ges tillgång till utbildning av god kvalitet.

Nämnden vill också understryka vikten av att regelverket utformas på ett sätt som skapar långsiktigt stabila planeringsförutsättningar för kommuner. För gymnasieskolan där utbildningsutbud och dimensionering planeras långsiktigt, i relation till arbetsmarknadens behov och inom ramen för primär samverkan, är förutsägbarhet i skolväsendet en central förutsättning för att säkerställa ett ändamålsenligt utbildningsutbud.

Ordförande

Juan-Tadeo Espitia (S)

Förvaltningsdirektör

Anneli Schwartz